

Inhoud

Voorwoord	2
Voedselbank Zeist	2
Overzicht	2
Vereniging van Voedselbanken Nederland	3
ANBI	3
Terugblik op 2022	4
Het bestuur	4
De locatie	4
De klanten	4
Beoordelingen van aanvragen	5
Voedselverwerving.....	6
Opslag en vervoer	6
Voedselveiligheid	6
Arbeidsomstandighedenwet.....	6
Vrijwilligers.....	7
Stages	7
Acties en events	6
Donaties, sponsoring en fondsenwerving.....	7
Externe en interne communicatie.....	8
Vooruitzichten voor	8
Strategie	8
Organisatie	8
Prioriteiten.....	9
Dankwoord.....	9

Voorwoord

Dit is het jaarverslag van de Voedselbank Zeist (VBZ) voor het jaar 2022. VBZ is actief in de gemeente Zeist (waar Den Dolder, Austerlitz, Bosch en Duin en Huis ter Heide ook onderdeel van zijn).

In Nederland leeft meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens.

Het inflatiejaar 2022 heeft ertoe geleid dat er landelijk ruim 30% meer klanten bij gekomen zijn in het laatste kwartaal. Omdat veel mensen met hoge kosten kampen, verlaagden de voedselbanken in september de drempel om van een voedselbank gebruik te mogen maken.

Zo kon een alleenstaande ouder met twee kinderen voorheen een voedselpakket krijgen als er maandelijks minder dan 450 euro overbleef voor eten en drinken. De grens is nu 520 euro.

Ook in Zeist steeg het aantal huishoudens dat gebruik maakte van de VBZ van 116 naar 181, dat zijn circa 570 personen.

Om klanten van voedsel te kunnen voorzien werken de voedselbanken samen met andere voedselbanken, bedrijven, instellingen, overheden en particulieren. Zo zorgen we er samen voor dat armoede wordt bestreden, verspilling van voedsel wordt tegengegaan en het milieu minder wordt belast.

Voedselbank Zeist

Overzicht

In Zeist leven naar schatting ongeveer 4000 personen in huishoudens met een inkomen onder de armoedegrens¹.

In dit verslagjaar 2022 werden 147 nieuwe klanten ingeschreven en 58 herintredende klanten geregistreerd. 140 klanten werden uitgeschreven.

Al het werk bij VBZ wordt gedaan door vrijwilligers. Deze vrijwilligers, inclusief het bestuur, worden niet betaald. Dit aspect blijkt positief gewaardeerd te worden door aspirant medewerkers. Bij de VBZ waren dit jaar 90 vrijwilligers actief.

Vrijwilligers zijn actief bij de maandelijkse voedsel inzamelingen op zaterdag bij supermarkten en andere lokale of seizoensgebonden acties. In de winkel, bij het dagelijks ophalen van voedsel, uitsorteren daarvan in het magazijn, de winkel bijvullen en de klanten begeleiden bij hun 'inkopen'.

Op al deze onderdelen werken coördinatoren actief samen met de algemeen coördinator (AC). Het winkel-concept is intussen goed ingeburgerd. De zelfstandigheid van de uitgifte coördinatoren en het verdelen van werkonderdelen behorend bij de AC functie verloopt goed. Voor een deel van het administratieve werk zijn er twee vrijwilligers, die zich hier gezamenlijk over ontfermen.

Daarnaast is een tweetal coördinatoren betrokken bij het beoordelen van de aanvragen en twee vrijwilligers bij de administratie van klanten.

¹ Bron: <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkkaart2019/waar-wonen-de-armen-in-nederland/>

Stijgende gasprijzen hebben grote impact gehad op het besteedbaar inkomen van veel VB-kanten. We zagen vanaf de zomer 2022 een exponentiele toename van klanten, nog versterkt door de afgenomen koopkracht als gevolg van inflatie.

Diverse inwoners van Zeist schonken als reactie hierop spontaan hun energievergoeding aan de VBZ. Samen met de Inloophuizen van K&S en Stichting Leerkansen werd een 'Winteractie' opgezet. De opbrengst was geweldig.

Dit jaar had de hoge inflatie grote invloed op onze uitvoeringspraktijk, maar met de ervaring van de afgelopen corona jaren wisten wij ook nu weer de winkel open te houden en voor een goed voedselaanbod te zorgen.

De Voedselbank is geheel afhankelijk van donaties om de operationele kosten zoals benzine, vervoer, huur, verzekering, opslag etc. te dekken. Landelijke en lokale acties, zoals de winteractie, hebben bijgedragen aan de naamsbekendheid, geldinzameling en aandacht voor de problematiek van de VBZ.

Vereniging van Voedselbanken Nederland

De Voedselbank Zeist is aangesloten bij de landelijke Vereniging van Voedselbanken Nederland. Dit is een vereniging van 172 voedselbanken, 528 uitgiftepunten en 10 distributiecentra verspreid over heel Nederland. Het aantal uitgiftepunten is dalende omdat voedselbanken steeds meer overstappen naar uitgifte van voedsel volgens het winkelconcept. Eind 2022 werkte 50% van de voedselbanken volgens het winkelconcept. De 12.804 vrijwilligers van de voedselbanken (in het hele land) voorzagen in 2022 in totaal 45.000 huishoudens samen goed voor 120.000 mensen van een aanvullend voedselpakket. Miljoenen producten werden uitgedeeld, met een waarde van ongeveer 75 miljoen euro. Veel daarvan zou anders verspild worden.

Steeds meer voedselproducenten geven gehoor aan de oproep om extra te doneren aan de voedselbanken. Dit is nodig nu meer mensen een beroep doen op de voedselbanken en het aanbod van voedzame producten afneemt. Na de oproep van het Wintercollectief (Unox, Iglo, Hak en Bolletje) om extra te doneren, hebben ook Friesland-Campina, Honig, Koninklijke De Ruijter, Maaslander, Calvé en No Fairytales zich aangesloten. Bij elkaar gaat het om ruim 1,9 miljoen extra producten.

Aangesloten zijn bij deze landelijke vereniging betekent dat VBZ zich voegt naar de regelgeving en de richtlijnen zoals deze door de algemene ledenvergadering worden vastgesteld. Deze richtlijnen betreffen o.a. voedselveiligheid, toetsing daarop door derden en Arbo-zaken, alsmede de toekenningscriteria voor nieuwe klanten

[Feiten en Cijfers - Vereniging van Nederlandse Voedselbanken \(voedselbankennederland.nl\)](https://voedselbankennederland.nl)

ANBI

De stichting VBZ heeft de ANBI-status. Dat is aantrekkelijk voor donateurs omdat giften aan een ANBI een belastingvoordeel kunnen opleveren. Dit geldt zowel voor losse giften via de giftenaftrek als voor periodieke giften.

Terugblik op 2022

Het bestuur

In augustus 2022 heeft Ad van Strien na ruim 6 jaar afscheid genomen als voorzitter en het stokje overgedragen aan Jan Vooys. Op 31 december 2022 was de samenstelling van het bestuur van de Voedselbank Zeist als volgt:

Voorzitter: Jan Vooys
 Secretaris: Dorrit Bolland
 Penningmeester: Dirk Vis
 Good governance: Saskia Eisberg – 't Hooft
 Bij de bestuursvergaderingen zijn vrijwel altijd ook aanwezig: de algemeen coördinator en de coordinator(en) beoordelingen (CB)

Het bestuur kwam dit jaar 4 keer bijeen.

Op de agenda stonden onder andere:

- De sterke stijging van het aantal huishoudens dat een beroep deed op de VBZ
- Het effect van het hoge aantal huishoudens op onze organisatie en onze vrijwilligers
- De teruglopende opbrengst van lokale supermarkten, het inkopen van voedsel
- De oplopende kosten door de hoge inflatie
- De winteractie i.s.m. de Stichting Kerk en Samenleving en de stichting Leerkansen
- Fondsenwerving voor de kinderlunches
- Samenwerking met de gemeente en andere instellingen
- De financiële resultaten
- Terugkoppeling uit het coördinatoren-overleg

De locatie

Het gebruik van de huidige locatie is nog steeds heel bevredigend. Her en der zijn er nog wat verbeteringen aangebracht.

De klanten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal huishoudens dat een beroep deed op voedselhulp en het verloop hierin over het afgelopen jaar.

	per 1 jan 2022		per 1 jan 2023	
Aantal huishoudens/klanten	116		181	
Aantal personen/monden	350		569	
Huishoudens bestonden uit:		% van alle huishoudens		% van alle huishoudens
Alleenstaanden (1 persoon)	42	36%	61	34%
Eenouder (man of vrouw) gezinnen	33	28%	47	26%
Gezinnen (2 ouders met kinderen)	39	34%	65	36%
Stellen	2	2%	8	4%

Het aantal huishoudens en daarmee het aantal personen dat we als Voedselbank helpen is sterk gestegen in 2022. Het % alleenstaanden is iets gedaald van 36% naar 34% en het percentage tweeveroudergezinnen is gestegen van 34% naar 36%. Het percentage eenoudergezinnen (vader met kinderen of moeder met kinderen) is gestegen van 34 % naar 36%. Het percentage stellen steeg van 2% naar 4%.

Van alle personen die wij met onze voedselpakketten bereikten was bijna de helft jonger dan 18 jaar (46%). Als wij de volwassen inwonende kinderen meerekenen is meer dan de helft van de personen die we bereikten kind (55%)

In maart 2022 kwam een grote stroom vluchtelingen uit Oekraïne op gang. Ook in Zeist zochten honderden vluchtelingen veiligheid en onderdak. Op verschillende locaties ving de gemeente Zeist vluchtelingen op en ook particulieren verschaften onderdak.

Op verzoek van de gemeente leverde VBZ in de eerste maanden na maart 2022 voedsel aan de gemeentelijke opvanglocatie Dijnseburg alsmede aan ruim 10 vluchtelingen ondergebracht bij particulieren, in afwachting van door de gemeente verstrekt leefgeld.

“Mijn Groene Huis” biedt sinds de crisis gratis een energie-maatje aan klanten die door de energiekosten in de problemen komen. Beoordelaars van de VBZ hebben klanten met hoge energierekening geadviseerd een energiematje aan te vragen. Dit zal doorgaan in 2023

Op verzoek van de uitgifte vrijwilligers hielden wij het systeem om met slechts 4 klanten tegelijk in de winkel te werken in stand.

Beoordelingen van aanvragen

Voedselbank Zeist heeft twee Coördinatoren Beoordelingen (CB). Zij zijn de schakel tussen de verschillende verwijzende maatschappelijke instanties, de klanten die door deze instanties beoordeeld worden en zo nodig verwezen worden naar de Voedselbank en de Voedselbank zelf. Inhoudelijk bleef het werk van de CB net als voorgaande jaren vooral gericht op de behandeling van aanvragen en het daarbij behorende contact met de beoordelaars (intakers) die bij verschillende maatschappelijke instanties in Zeist werken.

De beoordelaars komen door hun werk bij de diverse maatschappelijke organisaties in contact met allerlei kwetsbare mensen waarvan een aantal in aanmerking komt voor een voedselpakket. De beoordelaars dienen namens deze mensen de aanvragen in aan de hand van landelijke richtlijnen van Voedselbanken Nederland.

Het merendeel van de nieuwe aanvragen voor VB-hulp in Zeist kwam binnen via de beoordelaars van de Inloophuizen van Kerk en Samenleving. De Sociaal Raadslieden, Vitras en Kwintes vroegen een belangrijk deel van de overige pakketten aan. Via Vluchtelingenwerk, Humanitas en de Diaconie PKN kwamen ook een paar aanvragen binnen. Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten en hen weer op eigen benen te helpen staan, wordt er nauw samengewerkt met deze organisaties; voedselhulp moet immers altijd tijdelijk zijn.

In 2022 werden meerdere vluchtelingen met een recente verblijfsvergunning door Vluchtelingenwerk verwezen naar de VBZ voor steun tijdens de eerste maanden van 'ontzorging'. Deze steun zal worden voortgezet in 2023.

Namens de VBZ neemt de Cobeo deel aan het Minimaplatform van Zeist, een initiatief van de Gemeente Zeist

Voedselverwerving

De Coördinator Voedselverwerving is verantwoordelijk voor het contact met diverse leveranciers, inclusief de markt en moestuin, en zorgt voor de continuïteit in de samenwerking met de supermarkten.

Afhankelijk van het seizoen waren daar meer of minder verse groenten en verschillende soorten fruit bij. Het verkrijgen van dagverse zuivelproducten blijft moeizaam. Met 11 winkelinzamelingen en diverse kerkinzamelingen konden voorraden en eventuele tekorten worden aangevuld.

Opgemerkt moet worden dat de grootwinkelbedrijven meer en meer zelf bezig zijn om verspilling tegen te gaan. Het gevolg daarvan is dat er opmerkelijk minder voedsel bij de winkels wordt opgehaald. Daar stond tegenover dat er wel veel meer werd gedoneerd bij onze maandelijkse inzamelingsacties bij de supermarkten.

Door een grotere bereidheid om geld te doneren voor voedselaankopen konden wij ontbrekende artikelen zoals verse groenten en fruit, zuivelproducten en vlees goed zelf aanvullen.

Opslag en vervoer

In 2022 werkten er gemiddeld 15 chauffeurs in wisseldiensten voor de VBZ. Zij haalden met de bus van VBZ dagelijks voedsel op bij verschillende leveranciers/winkelbedrijven, bij de maandelijkse inzamelacties en/of kerken/scholen.

Voedselveiligheid

VBZ neemt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voedsel en werkt conform de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid, die door de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) zijn opgesteld.

VBZ wordt jaarlijks (onaangekondigd) gecontroleerd voor de NVWA, uitgevoerd door de Houwersgroep. Deze organisatie controleert of de Voedselbank volgens de gestelde normen voor de voedselveiligheid werkt. Dit jaar hebben we drie keer een controle gehad.

Arbodsomstandighedenwet

Hoewel de Arbwet formeel niet volledig van toepassing is op een vrijwilligersorganisatie zoals de Voedselbank, streeft VBZ ernaar zich zoveel mogelijk te conformeren aan de, in de wet gestelde, regels met betrekking tot veilig werken en handelen. Met de in het vorig jaar genomen maatregelen komen wij goed voor de dag.

Vrijwilligers

Per 31 december 2022 was het aantal vrijwilligers opgelopen naar 90 (eind 2021 was dat 88). Er was wel sprake van de nodige wisselingen. Mensen vertrokken op grond van privéredenen maar gelukkig kon VBZ de vacatures tijdig weer invullen.

Stages

VBZ is een erkend stagebedrijf voor logistieke opleidingen aan het ROC (instelling voor middelbaar beroepsonderwijs). VBZ vormt ook een populaire organisatie voor een maatschappelijke stage. In 2022 hebben 10 scholieren hun stage bij VBZ gedaan. Het blijft voor veel leerlingen lastig om deze stage te doen omdat zij alleen op beperkte tijden actief kunnen zijn. Ze kunnen wel in de ochtenden helpen bij het aanvullen van de winkel, maar om privacy redenen kan dit niet in de middagen tijdens de uitgifte.

Acties en events

Het doel van het ondernemen van en meedoen aan acties door VBZ was het vergroten van naamsbekendheid, fundraising en bekendheid geven aan de problematiek die de Voedselbank probeert aan te pakken. De Voedselbank heeft in 2022 diverse acties en evenementen geïnitieerd of hieraan meegedaan. Een greep hieruit:

- Inzamelingsacties bij supermarkten
- Voedselinzamelingen bij kerken en scholen
- Landelijke acties, zoals de Douwe Egberts punten.
- De verkoop van non-food producten op Koningsdag
- Acties die ten goede kwamen aan de klanten van de Voedselbank en door derden zijn geïnitieerd:
 - Basisscholen en scholen uit het voortgezet onderwijs hielden speciale inzamelingen en verrasten ons met de opbrengsten van hun acties.
 - De Stichting Jarige Job heeft maandelijks verjaardagdozen gegeven aan kinderen van klanten van de Voedselbank.
 - Particulieren hebben verschillende acties gehouden.

Donaties, sponsoring en fondsenwerving

In 2022 werd de Voedselbank Zeist met donaties van particulieren, de plaatselijke kerken en bedrijven ruimhartig ondersteund.

Samen met de opbrengsten van de reclame op onze bus, de huisvestingssubsidie van de gemeente kon de begroting voor dit verslagjaar weer afgedekt worden. Het merendeel kwam ten goede aan de jaarlijkse kosten voor het exploiteren van het distributiecentrum, zoals de kosten van energie, verzekeringen en vervoer. Op de website van VBZ is het financiële verslag over 2022 beschikbaar, waarin een nadere toelichting op de financiële cijfers wordt gegeven.

Naast geld werd de Voedselbank ondersteund door giften in natura.

Onze winkelvoorraad wat betreft voedsel bleef op pijl met de wekelijkse bijdragen vanuit onze lokale winkeliers waar wij dagelijks bij langs mogen komen en de bijdragen via het regionaal distributiecentrum in Arnhem. Maar ook de opbrengsten van periodieke inzamelingen van de kerken en de eigen maandelijks acties bij de supermarkten.

Externe en interne communicatie aanwezigheid

Vereniging Voedselbanken Nederland informeert de aangesloten lokale Voedselbanken door middel van "De Meedeler" die elke maand verschijnt. Voor incidentele of acute berichten wordt er een Nieuwsflits verzonden.

De vrijwilligers van VBZ krijgen via e-mail een nieuwsbrief toegestuurd met achtergrondinformatie over bestuursbesluiten en zaken waar VBZ of het bestuur zich mee bezig houden, zoals controles van de NVWA en acties

Er zijn bij de VBZ verschillende communicatiekanalen in gebruik. Facebook, met enkele honderden volgers, wordt gebruikt om korte mededelingen en foto's rond te sturen over opbrengsten van inzamelingen etc.

Op de website van VBZ staat allerlei informatie over de VB, zoals de nieuwe normen voor toelating tot de VB, informatie over waar vrijwilligers en klanten zich kunnen melden enz.

Lokale media zoals De Stadspers en de Nieuwsbode worden van elke inzamelingsactie bij supermarkten op de hoogte gebracht. De Nieuwsbode neemt zo een actie steevast op in haar agenda en wijdt er soms een nieuwsstukje aan. De Nieuwsbode publiceerde op de voorpagina de informatie over de winteractie. De Stadspers neemt graag redactionele stukken op.

Vooruitzichten voor 2023

Strategie

VBZ wil ook in 2023 bijdragen aan een grotere algemene bekendheid en bewustwording van het bestaan van armoede in Zeist. We willen hiermee bereiken dat meer inwoners van Zeist, die in armoede leven, de weg naar de Voedselbank kunnen vinden. Ook willen we hiermee de betekenis van de Voedselbank voor de Zeister samenleving voor het voetlicht brengen, zowel bij bedrijven als particulieren, ten einde breed draagvlak en steun te krijgen voor onze organisatie en onze werkzaamheden.

VBZ wil dit bereiken door communicatieactiviteiten via verschillende kanalen, door het zelf organiseren van activiteiten en door bij relevante activiteiten die door anderen worden georganiseerd.

Organisatie

Aandacht zal er altijd moeten blijven voor behoud en de werving van vrijwilligers. Het onder de aandacht houden van haar doelstelling en werkwijze. Het gebruik om onze vrijwilligers te fêteren met een BBQ vond dit jaar plaats in augustus en was een heerlijk en verdiend feestje. Bij deze gelegenheid werd er ook afscheid genomen van de voorzitter Ad van Strien.

Prioriteiten

VBZ voorziet de volgende punten die in 2023 (extra) aandacht zullen ontvangen:

- De zoektocht naar vrijwilligers en de juiste personen voor specifieke kerntaken zal ook in 2023 constant doorgaan. Het aantrekken van een coördinator voedselveiligheid heeft de komende periode prioriteit.
- Als VBZ voeling houden met de maatschappelijke ontwikkelingen rond armoedebestrijding in onze gemeente

Dankwoord

Wij zijn, als bestuur van de Voedselbank Zeist, dankbaarheid verschuldigd aan de vele handen die op geheel vrijwillige basis het door VBZ te verstrekken voedsel verzamelen, sorteren, verdelen en uitdelen, en alle andere vrijwilligers die hun tijd, kennis en mankracht aan ons beschikbaar stellen.

Ook dit jaar hebben vrijwilligers afscheid genomen van de Voedselbank en wij danken hen voor hun inzet. Ze zullen door zowel de vrijwilligers als de klanten worden gemist.

Minstens zo erkentelijk zijn wij de personen en instanties die ons werk mogelijk hebben gemaakt aan de materiële kant, door te sponsoren, subsidiëren, onze geld-werf-acties te ondersteunen en, niet in de laatste plaats, danken wij allen die hun onverkochte waren aan ons beschikbaar stelden. Zonder deze gelden, acties en producten van de mensen om ons heen die de Voedselbank een warm hart toedragen zou de Voedselbank niet hebben kunnen functioneren.

Namens het bestuur,

Jan Vooys, Voorzitter
mei 2023